

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 17 mars 1908, kl. 2,30 e. m.

Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 3, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning och beskrifning öfver enskilda och kommuner tillhöriga, mera betydande vattenfall i landet.

Uti en inom Andra Kammarerna väckt motion, n:o 202, har herr *C. A. Lindhagen* föreslagit, att »Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om en allmän utredning och beskrifning öfver enskilda och kommuner tillhöriga, mera betydande vattenfall i landet.»

Motionen.

Äfven vid 1907 års riksdag väckte samme motionär enahanda förslag som det nu föreliggande; i anledning hvaraf Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskott, till hvars behandling frågan öfverlämnades, uti betänkande (n:o 30) hemställde, att kammarerna ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t behagade anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en allmän undersökning och beskrifning öfver enskilda och kommuner tillhöriga, mera betydande vattenfall i landet.

Likartad motions behandling vid 1907 års riksdag.

Denna hemställan bifölls af Andra Kammarerna, hvarefter beslutet härom delgafs Första Kammarerna, som hänvisade ärendet till sitt andra tillfälliga utskott.

Uti utlåtande (n:o 21) erinrade detta utskott, att 1907 års Riksdag beslutit, att, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i statsråds-

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 6 Häft. (N:o 6.) 1

protokoll öfver jordbrukärenden den 21 december 1906 angifna grunder, en hydrografisk undersökning af Sveriges färskvatten skall företagas under ledning af en särskild för ändamålet bildad hydrografisk byrå; att, enligt redogörelsen för byråns afsedda verksamhet, byrån dels skulle utföra vissa vetenskapliga undersökningar, dels tillgodose vissa praktiska intressen; samt att beträffande de sistnämnda det uti förenämnda statsrådsprotokoll heter sålunda:

»De praktiska intressena åter kräfde kännedom om flödens storlek och varaktighet, om vattenståndens och vattentillgångarnas variationer, om den såsom pålitlig kraftkälla påräkneliga vattentillgången och om medlen att höja denna, om grundvattens förekomst och så vidare, allt faktorer, som, stundom flera tillsammans, stundom hvar för sig, inverkade vid bestämmande af dimensioner och lutning å aflopp för jords torrläggning till visst djup, vid frågor om erforderliga öppningar för landsvägs- och järnvägsbroar, om vissa lägenheters eller orters fredande mot öfversvämningar, om det kraftbelopp, för hvilket vattenverk kunde lämpligast anordnas, om påräkneligt djup i farled och flottled, om vattenledningsanläggningens kapacitet och så vidare, och ofta nog vore de olika intressena af hvarandra så beroende, att mellan dem ej kunde vederbörligen skiljas utan fullständig kännedom om flera eller färre bland de förenämnda förhållandena.»

Vidare erinrade utskottet, att, enligt samma statsrådsprotokoll, de hydrografiska undersökningarna i allmänhet borde förläggas till flodområdena samt att, om än vid slutlig pröfning modifikationer kunde befinnas lämpliga, följande vattendrag med flodområden dock ansetts böra upptagas till undersökning, nämligen:

Gotha älf med Väneren, Upperudsvattnet, Byälven, Norsälven, Klarälven, Gullspångsälven, Tidån, Lidån och Nossån; Viskan, Lagan, Kjäfvingeån, Hälgeån, Mörrumsån, Ljungbyån, Åmån, Storån (i Kalmar län), Motalaström med Vättern, Huskvarnaån, Svartån (i Östergötland), Stångån och Finspångsån; Mälaren med utlopp jämte Eskilstunaån med Hjälmaren, Arbogaån, Hedströmmen, Köpingsån, Kolbäcksån, Svartån (i Västmanland), Sagån, Örsundsån och Fyrisån; Olandsån, Dalälven med Väster- och Österdalälfvorna samt Ore älf; Gasleån, Ljusne älf med Voxne älf; Indalsälven med Storsjön, Qvitsleån, Underåkersälven och Hjärpeströmmen; Brunneån, Umeälf med Vindelälven; Kåge älf, Lule älf med de två källfloderna Stora och Lilla Lule älf samt slutligen Töre älf.

Slutligen framhöll utskottet, att, om man sammanställde de uppgifter, som hydrografiska byrån sålunda fått sig anförtrodda, med det

hufvudskäl, motionären frambållit för sitt önskemål, eller vikten att äga en tillförlitlig kännedom rörande de i enskild ägo varande vattenfallen, syntes det utskottet alldes påtagligt, att en sådan öfversikt komme att vinnas genom hydrografiska byråns verksamhet i mån, som denna hunne fortskrida. Då denna byrå under sitt arbete komme att verkställa alla de tekniska utredningar, som ansåges erforderliga, torde vara minst sagdt öfverflödigt att vid sidan af denna med all sannolikhet permanenta byrå anordna en annan teknisk utredning med likartad uppgift. Att byrån däremot icke komme att verkställa någon utredning angående äganderätten till de särskilda vattenfallen, huruvida de ägdes af bolag, enskild industriidkare, jordbrukare eller byalag, torde kunna förutsättas; men en sådan utredning syntes utskottet så mycket mindre erforderlig, som frågan, såvidt den vore af allmänt intresse, endast gällde att få en öfverskådlig uppgift å de vattenfall i landet, hvilka icke tillhörde staten.

På grund af dessa skäl hemställde utskottet, att Första Kammaren icke måtte biträda Andra Kammarens beslut; och biföll Första Kammaren hvad utskottet sålunda föreslagit.

Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskott, till hvilket herr Lindhagens motion vid innevarande riksdag jämväl blifvit hänvisad, har, med hänvisning bland annat till utskottets utlåtande vid 1907 års riksdag, för öfrigt anfört följande:

Enligt hvad utskottet inhämtat, har den i båda dessa utlåtanden omförmälda *hydrografiska byrån* numera trädt i verksamhet, i det att föreståndare för densamma blifvit utnämnd, instruktion utarbetats och arbetsplan för den närmaste tiden blifvit uppgjord. Byråns ändamål skall vara att samla och bearbeta alla uppgifter, som fordras för en uttömmande vetenskaplig och praktisk kännedom om de svenska färskvattens hydrografi. Dess personal skall tills vidare utgöras af tre personer, föreståndaren och två byråingenjörer. De ha att resa omkring i landet för att undersöka vattendrag och inspektera byråns observationsstationer. Allmänheten skall göras bekant med resultatet af byråns undersökningar genom utgifvandet af årsböcker, som skola innehålla bearbetningar af observationsmaterialet, monografier, innehållande beskrifningar af undersökta flodområdets utmärkande egenskaper, vidare af handlingar och uppsatser i både rent vetenskapliga och ur praktisk synpunkt viktiga specialfrågor. Det undersökningsmaterial, som af vattenfallskommittén samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen insamlats från redan existerande observationsplatser, har öfvertagits af byrån och skall

*Andra Kam-
marens fjärde
tillfälliga ut-
skotts behand-
ling af herr
Lindhagens
motion vid
innevarande
riksdag.*

först bearbetas. Under loppet af innevarande år komma vattenståndsobservationer att organiseras i stor skala. Mellan ett och två hundra peglar skola uppsättas och observatörer utses. Den systematiska undersökningen af våra vattendrag skall börja redan i år, och de första af dessa undersökningar torde komma att organiseras inom Lule älfs, Lagans, Nerikes Svartås och Letälfvens flodområden. En specialundersökning är därjämte planerad rörande förhållandet mellan nederbörd och afrinning inom Noens område i norra Småland.

Häraf torde framgå, att en vattenfallsutredning och beskrifning af sådant slag, som af motionären ifrågasattes, icke kan anses utan vidare ligga inom ramen för hydrografiska byråns verksamhet och således icke heller lärer af densamma utan särskildt uppdrag verkställas. Därest emellertid beslut om en dylik utredning kommer till stånd, skulle det, enligt utskottets förmenande, vara synnerligen lämpligt, att byråns medverkan till frågans lösning toges i anspråk.

Det kan, såsom motionären framhållit, icke vara annat än gagneligt för landets näringspolitik att äga en populär och lätt tillgänglig beskrifning på landets *alla* mera afsevärda vattenkrafter.

En sådan beskrifning har befunnits nödig och jämväl upprättats beträffande de *staten tillhöriga vattenfallen*, och dock representera dessa, enligt uppgift, knappast *15 procent* af landets hela vattenkraft. Att erhålla en tillförlitlig kännedom äfven i fråga om den öfverväldigande delen däraf, eller de *85 procent*, som ännu befinna sig i *andras ägo*, får väl obestriddligen anses vara af vikt.

Med återopadt stöd af dessa skäl har Andra Kammarens tillfälliga utskott hemställt, att Andra Kammaren för sin del måtte besluta, det Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t behagade anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en allmän utredning och beskrifning öfver enskilde och kommuner tillhöriga, mera betydande vattenfall i landet.

Andra Kam-
marens beslut
och Första
Kammarens
remiss.

Sedan Andra Kammaren den 27 februari bifallit hvad dess tillfälliga utskott sålunda hemställt och delgifning af detta beslut jämlikt 63 § riksdagsordningen ägt rum, har Första Kammaren hänvisat frågan till sitt andra tillfälliga utskott.

Första Kam-
marens till-
fälliga utskotts
yttrande.

Till en början vill utskottet meddela, att, enligt de upplysningar utskottet inhämtat, instruktion för hydrografiska byrån blifvit den 18 januari 1908 af Kungl. Maj:t meddelad samt att förslag till arbetsplan

för innevarande år väl blifvit af föreståndaren utarbetad, men ännu icke vunnit fastställelse; och har utskottet ansett sig böra här intaga förenämnda instruktion. (Se bilagan litt. A.)

Utskottet vill visserligen icke bestrida, att, såsom Andra Kammarens tillfälliga utskott framhållit, det för landets näringslif kan vara gagneligt att vinna en populär och lätt tillgänglig beskrifning angående de vattenfall i landet, som tillhöra *kommuner* och *enskilde*, likasom en sådan utredning angående vissa *staten* tillhöriga vattenfall redan erhållits genom den s. k. vattenfallskommitténs den 17 mars 1903 afgifna betänkande; men utskottet håller fortfarande, såsom vid 1907 års riksdag, före, att en sådan öfversikt beträffande de kommuner och enskilde tillhöriga vattenfall kommer att vinnas genom hydrografiska byråns verksamhet. Det tillhör nämligen denna byrå, enligt § 2 i instruktionen, att genom anställande af observationer och mätningar samla och bearbeta alla uppgifter, som för en uttömmande och praktisk kännedom om de svenska färskvattnens hydrografi äro af nöden, en verksamhet, som gifvetvis kommer att i främsta rummet ske på statens bekostnad. Men därtill kommer, att jämsides med denna byråns verksamhet är, enligt samma § uti instruktionen, tillfälle beredt just åt kommuner och enskilde att hos byrån påkalla undersökningar och utredningar, som utan hinder för de allmänna arbetenas ostörda fortgång kunna företagas, hvarvid gäller, att alla med arbeten af sistberörda slag förenade kostnader skola ersättas af dem, som påkallat arbetena. I detta sammanhang bör jämväl uppmärksammas, att, enligt § 6 i instruktionen, förutom hydrografiska byråns ämbets- och tjänstemän, vid byrån äfvenledes kunna i mån af behof anställas tillfälliga biträden och observatörer.

Genom denna hydrografiska byråns verksamhet — såväl i afseende å de af staten bekostade åtgärder för vinnande af en utömmande kännedom om färskvattnens hydrografi som äfven beträffande de af kommuner och enskilda påkallade och på deras bekostnad verkställda undersökningar — skall tvifvelsutän inom en icke alltför aflägsen framtid vinnas kännedom om de kommuner och enskilde tillhöriga vattenfall i den omfattning, som denna kännedom kan för näringslivet anses erforderlig. Ett biträdande af Andra Kammarens beslut skulle däremot helt visst medföra ett forceradt arbete, hastigare än hvad vattenfallens ägare själfve påkallade eller kanske funne för sig behöfligt; och genom detta påskyndade arbete skulle komma att å staten öfverflyttas de högst betydliga kostnader, som eljest skulle hvila å och, efter hvad utskottet anser, äfven principenligt böra gäldas af de kommuner och enskilda, i hvilkas intressen det kan ligga, att deras vattenfall blifva undersökta. Ur statens

synpunkt synes icke heller föreligga något särskildt intresse att påskynda en sådan utredning, som här är i fråga, vare sig genom tillsättande af en särskild undersökningskommission eller genom ett uppdrag i sådant afseende till hydrografiska byrån, hvilkens öfriga arbeten därigenom antagligen skulle för lång tid undanskjutas eller fördröjas.

Slutligen vill utskottet framhålla, att en sådan allmän utredning som den, Andra Kammaren beslutit, skulle, efter utskottets uppfattning, inbegripa jämväl en undersökning om äganderättsförhållandena, men en undersökning af denna beskaffenhet finner utskottet icke under några förhållanden lämplig.

På grund af hvad utskottet sålunda anført, hemställer utskottet,

att Första Kammaren icke måtte biträda Andra Kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 17 mars 1908.

På utskottets vägnar:

GUSTAF BERG.

Bilagan Litt. A.

KUNGL. MAJ:TS NÄDIGA INSTRUKTION

för den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten;

gifven Stockholms slott den 18 januari 1908.

1 §.

Den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten äger rum under ledning af hydrografiska byrån samt utföres dels genom nämnda byrå med under densamma omedelbart lydande observationsstationer, dels, i afseende å de meteorologiska observationerna, genom statens meteorologiska centralanstalt och dels, i afseende å de hydrogeologiska specialundersökningarna, genom Sveriges geologiska undersökning.

Öfverinseendet öfver undersökningen utöfvas af styrelsen för hydrografiska byrån.

2 §.

Hydrografiska byrån har till ändamål att samla och bearbeta alla uppgifter, som för en uttömmande vetenskaplig och praktisk kännedom om de svenska färskvattnens hydrografi äro af nöden. Detta sker genom anställande af observationer och mätningar, genom dessas samlande, bevarande, bearbetande och publicerande, genom utförande af sådana uppdrag och afgifvande af sådana utlåtanden, som af Kungl. Maj:t infordras eller af statsmyndigheter begäras samt genom utförande, på sätt i 16 § stadgas, af sådana undersökningar och utredningar åt kommuner och enskilda, som utan hinder för de allmänna arbetenas ostörda fortgång kunna företagas, hvarvid alla med uppdrag af sistberörda slag förbundna kostnader ersättas af dem, som lämnat uppdraget, och redovisas i byråns räkenskaper.

Med afseende på de till den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten hörande meteorologiska observationerna och hydrogeologiska undersökningarna samarbetar byrån med statens meteorologiska centralanstalt och Sveriges geologiska undersökning, hvilka det tillkommer att enligt fastställd plan utföra dessa arbeten.

Byråns arbeten utföras dels å fältet, dels vid öfver landet fördelade observationsstationer samt dels å tjänsterummet.

Resultaten af byråns arbeten göras tillgängliga genom utgifvande af årsböcker, innehållande lämpliga sammanställningar och bearbetningar af observationsmaterialet, monografier, innehållande sammanfattande beskrifningar af alla till den geografiska och praktiska hydrografien hörande, för flodområdena utmärkande egenskaper, äfvensom afhandlingar och uppsatser, behandlande såväl rent vetenskapliga som ur praktisk synpunkt viktiga specialfrågor.

3 §.

Styrelsen för hydrografiska byrån har till hufvuduppgift att vaka öfver, att de allmänna hydrografiska arbetena bedrifvas på ett ändamålsenligt sätt, och att ett effektivt samarbete äger rum mellan de institutioner, åt hvilka utförandet af dessa arbeten anförtrotts.

Styrelsen utgöres af chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom ordförande samt chefen för Sveriges geologiska undersökning, öfveringenjören i landbruksstyrelsen, föreståndaren för statens meteorologiska centralanstalt och föreståndaren för hydrografiska byrån såsom ledamöter.

4 §.

Styrelsen sammanträder på ordförandens kallelse, så ofta ärendena det påkalla. Vid dessa sammanträden föras af en af byråingenjörerna eller annan af föreståndaren för hydrografiska byrån tillkallad person protokoll, hvilka förvaras i byråns arkiv.

Styrelsen må icke fatta beslut, då icke minst tre af dess medlemmar äro närvarande. Flertalets mening utgör styrelsens beslut. I fall af lika röstetal är ordförandens röst afgörande.

Styrelsen åligger:

att utfärda allmänna föreskrifter för ordnandet af byråns arbeten, de därmed sammanhängande meteorologiska observationerna och de hydrogeologiska specialundersökningarna;

att årligen upprätta och till Kungl. Maj:t före den 15 november ingifva dels förslag till hydrografiska byråns inkomst- och utgiftsstat för det närmast stundande året, dels kostnadsberäkning för de till den hydrografiska undersökningen hörande meteorologiska observationer och hydrogeologiska specialundersökningar för samma tidsperiod, dels förslag till arbetsplan för den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten under det närmast stundande året, dels ock beräkning beträffande storleken af de statsanslag åt undersökningen, hvilka för det därefter följande året anses böra hos Riksdagen äskas;

att årligen före april månads utgång till Kungl. Maj:t öfverlämna de underdåniga berättelser angående den hydrografiska undersökningens fortgång under det senast förflutna året, som afgifvits af föreståndaren för hydrografiska byrån, föreståndaren för statens meteorologiska centralanstalt och chefen för Sveriges geologiska undersökning;

att hafva öfverinseende öfver byråns ekonomi;

att genom ordföranden och byråns föreståndare i mån af behof rekvirera de till upprätthållande af byråns verksamhet beviljade anslag;

att i mån af tillgång utdela lämpliga premier eller gratifikationer till observatörer, som under längre tid med nit och noggrannhet fullgjort sina äligganden;

att förordna och entlediga byråingenjörer;

att behandla de i 11, 14, 16 och 17 §§ omförmälda, styrelsen äliggande ärenden.

5 §.

Årligen skola föreståndaren för statens meteorologiska centralanstalt och chefen för Sveriges geologiska undersökning hvar för sig efter samråd med föreståndaren för hydrografiska byrån i god tid upprätta och till styrelsen ingifva dels förslag till arbetsplan för det närmast stundande året för de till hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten hörande meteorologiska observationerna och hydrogeologiska specialundersökningarna, dels kostnadsberäkning för dessa observationer och specialundersökningar för samma tidsperiod, dels ock beräkning beträffande storleken af de statsanslag åt dessa observationer och undersökningar, hvilka för det därefter följande året anses böra hos Riksdagen äskas.

Därjämte åligger det förstnämnda ämbetsmän att årligen i god tid till styrelsen ingifva till Kungl. Maj:t ställda berättelser angående

ifrågavarande observationer och specialundersökningar för det förflutna året.

6 §.

Hydrografiska byråns ämbets- och tjänstemän utgöras af en föreståndare och två byråingenjörer. Dessutom anställas en vaktmästare samt i mån af behof tillfälliga biträden och observatörer.

7 §.

Föreståndaren förordnas af Kungl. Maj:t.

Byråingenjörerna antagas af styrelsen på förordnande tills vidare. Då befattning såsom byråingenjör skall tillsättas, inför styrelsen kungörelse därom tre gånger i allmänna tidningar. Ansökning skall ställas till styrelsen för hydrografiska byrån och ingifvas till byråns föreståndare inom trettio dagar, efter det kungörelsen varit första gången införd i allmänna tidningarna. Den skall vara åtföljd af bevis om ålder och frejd samt de intyg, sökanden vill åberopa.

Tillfälliga biträden, vaktbetjante och observatörer antagas af föreståndaren.

8 §.

Vid förordnande af byråingenjörer bör i hvarje fall, såvidt möjligt, tillses, att bland hydrografiska byråns ämbets- och tjänstemän såväl de vetenskapligt som de praktiskt hydrografiska intressena blifva tillbörligt företrädda.

9 §.

Föreståndaren för hydrografiska byrån skall enligt af styrelsen utfärdade allmänna föreskrifter leda och äfven själf deltaga i byråns arbeten.

Honom åligger i öfrigt:

att årligen i god tid med föreståndaren för statens meteorologiska centralanstalt och chefen för Sveriges geologiska undersökning öfverlägga om arbetsplan och kostnadsberäkning för det närmast stundande äfvensom kostnadsberäkning för det därefter följande året för de för

den hydrografiska undersökningen behöfliga meteorologiska observationerna och hydrogeologiska specialundersökningarna;

att årligen upprätta och till styrelsen i god tid ingifva förslag dels till hydrografiska byråns inkomst- och utgiftsstat för det närmast stundande året, dels till arbetsplan för hydrografiska byrån för samma tidsperiod, dels ock beträffande storleken af det statsanslag åt byrån, hvilket för det därefter följande året anses böra hos Riksdagen äskas;

att i samband härmed och med ledning af till styrelsen ingifna motsvarande förslag rörande de meteorologiska observationerna och de hydrogeologiska specialundersökningarna afgifva förslag till den underdåniga framställning rörande hela den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten, som enligt 4 § bör årligen af styrelsen ingifvas till Kungl. Maj:t;

att för fördelningen af byråns arbeten meddela de särskilda anvisningar, som utöfver denna instruktion och af styrelsen utfärdade allmänna föreskrifter kunna finnas erforderliga;

att meddela den under honom ställda personalen fullständig plan för såväl fältarbetena som arbetena å tjänsterummet samt att såväl å fältet som vid bearbetandet af de vunna observationerna öfvervaka arbetena, på det att nödig enhet i deras utförande må åvägabringas;

att anställa i samband med byråns uppgift stående forskningar af såväl rent vetenskaplig som öfvervägande praktisk art;

att årligen i god tid till styrelsen ingifva till Kungl. Maj:t ställd berättelse öfver byråns verksamhet under det senast förflutna året;

att årligen före april månads utgång till kammarrätten insända räkenskaperna för senast förflutna året med tillhörande verifikationer, inventarieförteckning samt redovisning för försäljning och utdelning af byråns publikationer under året närmast före det, som berörda berättelse omfattar;

att ansvara för, att alla för byråns räkning uppburna medel behörigen användas och att fullständiga räkenskaper föras öfver medel, som af byrån uppburits och utgifvits, skolande utbetalningar af medel ske endast mot af föreståndaren attesterade räkningar,

att jämte styrelsens ordförande rekvirera de till upprätthållande af byråns verksamhet beviljade anslag;

att hålla öfverinscende öfver åt byrån upplåtna arbetslokaler jämte byrån tillhörande inventarier och materiell, öfver hvilka effekter skola föras fullständiga inventarieförteckningar;

att mottaga, vårda och i diarier låta införa alla till styrelsen eller byrån inkommande skrivelser;

att förvara koncepter till från styrelsen eller byrån utgående ämbetsskrifvelser;

att ordna och vårda styrelsens och byråns arkiv samt hafva tillsyn öfver kart- och boktrycket.

10 §.

Byråingenjörerna hafva till åliggande att efter föreståndarens anvisning deltaga i byråns arbeten såväl å fältet som å tjänsterummet samt handleda och hafva tillsyn öfver därvid anlåtade tillfälliga biträden.

I enlighet med af föreståndaren gjord bestämmelse åligger det den ene af byråingenjörerna att omhänderhafva och vårda byråns instrument, och den andre att handhafva, vårda och katalogisera byråns bok- och kartsamling samt besörja distribution och utbyte af byråns publikationer.

11 §.

Vid hydrografiska byrån skall, då undersökningar å fältet ej äga rum, det insamlade materialet bearbetas samt tabeller, beskrifningar, kartor m. m. utarbetas.

För föreståndaren och byråingenjörerna skall, i den mån ej nedan annorlunda stadgas, den dagliga arbetstiden å tjänsterummet hvarje söckendag utgöra sex timmar, förlagda till tider, om hvilka styrelsen meddelar närmare bestämmelser. Vid alla de tillfällen, då göromålens gång det kräfver, äro nämnda tjänstinnehafvare skyldiga underkasta sig nödig utsträckning i den sålunda bestämda arbetstiden. Å andra sidan må föreståndaren, om och i den mån omständigheterna det medgifva, kunna för tre månader under tiden juni—september inskränka den dagliga arbetstiden å tjänsterummet till fyra timmar.

För fullgörande af något af Kungl. Maj:ts meddeladt eller på grund af Kungl. Maj:ts bemyndigande af ämbetsverk eller annan myndighet meddeladt allmänt uppdrag må erforderlig inskränkning äga rum i den föreskrifna dagliga arbetstiden å tjänsterummet.

Därest i särskilda fall arbete i tjänsten kan med större fördel utföras utom tjänsterummet, må medgifvande därtill lämnas af föreståndaren, hvilken äfven äger pröfva fråga om inskränkning i särskilda fall i öfrigt i den i allmänhet fastställda arbetstiden å tjänsterummet.

Hvad i denna § är stadgadt må ej verka till hinder för utfövanne af riksdagsmannabefattning.

12 §.

För hydrografiska byråns föreståndare och byråingenjörerna skall viss daglig för allmänhetens mottagande afsedd tid vara bestämd och genom anslag inom byrån tillkännagifven.

13 §.

Byråns föreståndare och tjänstemän äga arligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under högst sex veckor enligt af föreståndaren bestämd fördelning. När föreståndaren önskar begagna sig af denna förmån, liksom när han därefter återinträder i utöfningen af sitt ämbete, bör sådant anmälas hos chefen för jordbruksdepartementet samt hos styrelsens ordförande.

14 §.

När byråns föreståndare åtnjuter semester eller är stadd på tjänsteresor eller eljest under tid, som ej öfverstiger fjorton dagar, är förhindrad att utöfva sitt ämbete, skall, där ej styrelsen annorlunda förordnar, den enligt tjänstårsberäkning äldste af byråingenjörerna inträda i utöfningen af föreståndarens ämbete.

Därest af annan anledning än semester eller tjänsteresor hinder utöfver fjorton dagar inträffar för föreståndaren att ämbetet utöfva, skall ansökning om ledighet göras hos Kungl. Maj:t, som, därest ledighet beviljas, tillika förordnar om ämbetets uppehållande under tiden.

Är byråingenjör af annan anledning, än här nedan i 15 § sägs, i behof af tjänstledighet, må sådan honom af föreståndaren beviljas på högst fjorton dagar. Är byråingenjör i behof af längre ledighet, än som kan honom af föreståndaren beviljas, underställes ärendet styrelsens pröfning. Huru förfaras skall i fråga om uppehållande af byråingenjörers befattning under semester eller sådan tjänstledighet, som beviljats af föreståndaren, förordnar denne. Vid tjänstledighet, som beviljats byråingenjör af styrelsen, förordnar denne jämväl angående befattningens uppehållande under tiden.

Om vaktmästares ledighet under längre eller kortare tid och om tjänstens uppehållande därunder äger föreståndaren efter förekommande omständigheter förordna.

15 §.

Byråingenjörerna äga endast genom hydrografiska byråns förmedling åtaga sig att utom tjänstetiden utföra praktiskt hydrografiska undersökningar och utredningar åt kommuner och enskilda samt på villkor, att dessa arbeten verkställas under föreståndarens kontroll och att till byrån aflämnas afskrifter af de utlåtanden, kartor m. m., hvori de resultera.

Utöfver den i 13 § stadgade semestertiden må byråingenjör kunna af föreståndaren beviljas sammanlagdt högst en månads ledighet årligen för verkställande af dylika undersökningar.

För den ersättning, byråingenjör för sådant uppdrag betingar sig eller uppbär, skall redogörelse lämnas i byråns räkenskaper.

16 §.

I fråga om befattningarna såsom föreståndare för hydrografiska byrån, byråingenjör och vaktmästare skola gälla följande bestämmelser, nämligen:

att med dylik befattning icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med dylik befattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår föreståndaren, Kungl. Maj:t, hvad angår byråingenjör, styrelsen, och hvad angår vaktmästare, föreståndaren upå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid byrån, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att arfvode må oafkortadt uppbäras endast för den tid, befattnings innehåfvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men att den, som af sjukdom hindras att förträta sin befattning eller undfar ledighet för svag hälsas vårdande, utförande af praktiskt hydrografiska undersökningar åt kommuner och enskilda, enskilda angelägenheter i öfrigt, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att

under ledigheten afstå så mycket af arfvodet som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att arfvode ej må utgå till befattningshafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans arfvode, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej styrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf.

17 §.

Gör någon af byråns tjänstemän eller vaktbetjante sig saker till fel eller försummelse i tjänsten, äger föreståndaren att med afseende på förekommande omständigheter tilldela honom varning. Låter han sig häraf ej rätta, eller är felet af svårare art, äger styrelsen meddela honom ytterligare varning eller skilja honom från tjänst och lön på viss tid eller för alltid.

18 §.

Öfver erhållen varning må klagan ej föras.

Den, som är missnöjd med annat af styrelsen eller föreståndaren fattadt beslut, äge däröfver anföra besvär hos Kungl. Maj:t i vederbörande statsdepartement i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

Denna instruktion träder i kraft genast efter utfärdandet.

Det alla, som vederbör, hafva sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hafve Vi detta med egen hand underskrifvit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit. Stockholms slott den 18 januari 1908.

GUSTAF.

(L. S.)

Alfred Petersson.